

Miljöpartiet de grönas förslag till regionplan för Jämtland Härjedalen.

Inledning

Jämtland och Härjedalen är unikt på många sätt. Vi har en storslagen natur, växande befolkning, levande landsbygd och ett rikt kulturliv. Möjligheter till högre utbildning, och en hel del innovationskraft. Arbetslösheten är fortfarande låg. Det råder en positiv utvecklingsanda i länet även om det finns stora utmaningar inte minst när det gäller region Jämtland Härjedalens egen verksamhet, och då främst hälso- och sjukvården. Även yttre faktorer påverkar som klimatförändringarna och kriget i Ukraina.

Det gäller att i dessa tider kunna hålla i det politiska långsiktiga ledarskapet. Till vår hjälp finns en hel del policyer och strategier beslutade av regionfullmäktige som fortfarande ska vara de styrande dokumenten för verksamheten.

De utvecklingsplaner och strategier som finns är progressiva och framtidsinriktade. Som ett exempel har regionen i sin Energi- och klimatstrategi satt målet:

“Jämtlands län ska år 2030 vara en fossilbränslefri region”

Nu räcker det inte med bra målskrivningar och framtidsinriktade visioner. Det behövs politik och verkstad för att vi ska uppnå målen. Det räcker inte till exempel att vara samisk förvaltningsmyndighet om vi inte uppfyller de grundläggande åtaganden som till exempel införandet av konsultationsordningen.

Omställningen till ett hållbart och fossilbränslefritt samhälle innebär stora förändringar, målkonflikter uppstår och motstånd kommer att mötas, något som Statens medicinsk-etiska råd har uppmanat regionerna att aktivt arbeta med. Region Jämtland Härjedalen ska efter bästa förmåga ta sin del av ansvaret. Det är enbart 6 år fram till 2030 och det finns en hel del att göra innan de lokala målen blir uppfyllda liksom målen i Agenda 2030.

Regionstyrelsens nyligen fattade beslut om att se över dokumentstrukturen, inklusive långsiktiga mål och nyckeltal, för det interna miljöarbetet får inte innebära att takten i omställningen stannar av och att ambitionen minskas i miljö- och klimatarbetet. En uthållig grön politik är nödvändig för att nå målen.

Den rådande ekonomiska situationen för regionen med ökade pensionskostnader, fortsatt stora kostnader för hyrpersonal samt ökade kostnader. Arbetsmiljön för våra vårdanställda ska hela tiden vara i fokus och rimliga arbetsförhållanden är den viktigaste åtgärden för att ambitionen att minska kostnaderna för inhyrd personal ska bli verklighet och inte enbart en politisk önskedröm. Långsiktig satsning på personalens arbetsmiljö, samt verksamhetsutveckling är de viktigaste delarna för att öka patientsäkerheten och

tillgängligheten till adekvat vård. Rekrytering av vårdpersonal kräver att vi är en bra arbetsgivare. Dessvärre kommer det inte att räcka när vi tar del av bedömningar av framtida behov av arbetskraft i den norra delen av landet. Konkurrensen är stor och med den rådande politiken på riksnivå, som innebär att invandringen ska minska, blir utmaningen näst intill omöjlig att lösa.

Verksamhetsförändringar i form av nya arbetssätt, tillitsfullt ledarskap och tydliga prioriteringar är nödvändiga. Detta arbete måste få plats här och nu. Digitaliseringsarbetet och utveckling av AI för att förenkla och säkerställa både administrativa- och vårdprocesser bör få hög prioritet i samverkan med personalen de kommande åren.

Det är naturligtvis olyckligt att vi tvingas att lägga ännu en minusbudget, men det blir konsekvensen när regeringen ignorerar signalerna från landets kommuner och regioner. Att göra stora kortsiktiga nedskärningar i verksamheten och därmed försämra servicen till invånarna ser vi inte som ett alternativ. De kommande åren innebär att verksamheterna kommer att behöva arbeta intensivt med verksamhetsutveckling för att vi långsiktigt ska få en verksamhet i ekonomisk balans..

Hälso- och sjukvård

Omställningen till "God och nära vård" ger ökad tillgänglighet och trygghet. Att ställa om vården genom att flytta delar av funktionerna till hälsocentralerna ska arbetas vidare med och takten bör ökas. Viktiga delar för att målet ska uppnås är att kompetenserna på hälsocentralerna breddas, utreda om det är ekonomiskt och resursmässigt försvarbart att erbjuda närvårdsavdelningar vid fler hälsocentraler och ligga i framkant i arbetet med digitaliseringen inom hälso- och sjukvård.

Det ska vara lätt att få kontakt med sin hälsocentral även för de som inte använder digitala verktyg. Digitaliseringen ska ta hänsyn till de invånare som av olika anledningar inte känner sig trygga med eller behärskar den digitala tekniken.

Region JH ska ligga i framkant för att vården ska bli mer jämlik mellan män och kvinnor, dagens vård utgår fortfarande i för stor utsträckning från forskning på mäns hälsa. Det ska läggas ett större fokus på dessa frågor genom att öka kunskapen om kvinnors symptom och sjukdomar så att kvinnor får adekvat vård i tid, ge ökad uppmärksamhet till förlossnings- och mödravård och öka kunskapen kring kvinnors reproduktiva hälsa och förlossningsskador.

Barn- och unga med psykisk ohälsa har ökat under 2000- talet. Det är därför angeläget att våra hälsocentraler kan erbjuda kompetens inom området i hela länet för att göra det mer tillgängligt för barn- och unga med psykisk ohälsa. Samarbetet med kommunerna (skola, socialtjänst och elevhälsan) bör utvecklas vidare. Samordnad individuell plan (SIP) mellan kommuner och region bör prioriteras i högre grad

Många samer upplever idag diskriminering, utsatthet och psykisk ohälsa på grund av sitt ursprung. Därför är det angeläget att kunskap om samisk hälsa och tillgången till en språk- och kulturanpassad hälso- och sjukvård som bidrar till god hälsa och vård på lika villkor ökas

Förebyggande hälsoarbete – sparar lidande och ekonomi

I ambitionen att arbeta och planera långsiktigt är det av stor betydelse att det förebyggande hälsoarbetet fortskrider och utvecklas. Förebyggande insatser kan minska sjukvårdsinsatser. Uppmuntran till livsstilsförändringar för alla åldrar, och inte minst för människor som närmar sig pension, bör vara en viktig del i det arbetet. Hälsosamtalen bör följas upp.

Psykisk hälsa är ett område som behöver uppmärksammas speciellt när det gäller olika minoritetsgrupper så som HBTQI- gruppen och den samiska befolkningen som exempel.

Ungas psykiska hälsa är oroväckande och här behöver regionen göra insatser i samverkan med andra aktörer för att så tidigt som möjligt motverka ohälsa.

Civil beredskap är grön politik

Utöver den beredskap och anpassning som byggs upp med koppling till militär verksamhet i och med NATO-inträdet bör det byggas upp en omfattande civil beredskap i regionen. Den civila beredskapen ska fungera för kortvariga kriser som extremväder, naturkatastrofer men också omfatta ett långsiktigt arbete för att verksamheter och regionens befolkning har försörjning av nödvändigheter under en längre period.

De gröna näringarna, främst jordbruk i olika former, ska stimuleras i regionen så att självförsörjningsgraden av livsmedel ökar radikalt. Lokal primär produktion och förädling av livsmedel ska stöttas och utvecklas i samarbete med andra aktörer i regionen. Torsta kan vara en motor i ett sådant långsiktigt arbete.

Regionen bör delta i forskningen om hälsoeffekter av de pågående klimatförändringarna samt smittsamma sjukdomar till följd av extremväder och ökad temperatur. Kunskap som behöver implementeras för att bättre kunna möta och förebygga nya hälsoproblem. Statens medicinsk-etiska råd (SMER) uppmanar hälso- och sjukvårdens aktörer att intensifiera sitt arbete med att ställa om till en klimatsmart och hållbar hälso- och sjukvård.

Kollektivtrafik är framtiden

Kollektivtrafiken behöver ständigt utvecklas så att den fyller sin funktion och att flest möjligt väljer den transportlösningen. Anropstrafiken behöver ses över och göras mer flexibel och användarvänlig, utveckla olika mobilitetslösningar utifrån lokala förutsättningar. Cykel ska kunna tas med på buss och tåg.

Trafiken ska även fortsättningsvis drivas med förnybara drivmedel. Regionen ska vara aktiv i utvecklingen av transporter på järnväg till och från regionen både för gods och persontrafik.

Klimat och miljö

Region JH ska ligga i framkant när det gäller klimat- och miljöarbete. Vi har en ambitiös utvecklingsplan för miljö och en offensiv Energi- och klimatstrategi. Bland annat ska vi minska våra CO2-utsläpp med 10% per år fram till 2030.

De stora källorna till utsläpp idag är från tjänsteresor och transporter. Regionen ska därför omgående återgå till att enbart tanka förnybara bränslen i sina egna fordon. Miljöbokslutet visar att vi långt ifrån uppnår de mål som är satta. En anledning till det är ökade tjänsteresor med flyg. Resepolicyn behöver skrivas om så att flygresor alltid beviljas som en sistahandslösning vid tjänsteresor. Detta ska naturligtvis också gälla de förtroendevalda.

För att Regionfullmäktige ska kunna följa klimat- och miljöarbetet på ett tillfredsställande sätt ska Miljöbokslut och andra aktuella uppföljningar redovisas i Regionfullmäktige.

Kultur och bildning

I Region JH spelar kultur och bildning en stor roll för att bygga gemenskap mellan människor och stärka demokratin.

Alla ska kunna utöva och ta del av kultur i länet, oavsett var man bor. Där är regionens egna verksamheter centrala, men även det ideella kulturlivet spelar en stor roll.

Våra folkhögskolor är viktiga för möjligheten till utbildning av olika slag. Både när det gäller grundläggande gymnasiebehörighet och specialiserad yrkesutbildning.

Den nyligen beslutade regionala kulturplanen ska vara styrande i arbetet med att utveckla kulturlivet i regionen och länet. Samverkan med länets kommuner, civilsamhällets organisationer och professionella kulturaktörer är viktigt i det arbetet.

2024-06-18

Conny Wahlström
Karin Thomasson
Eva Ljungdahl
Miljöpartiet de gröna

Yrkanden på majoritetens förslag till Regionplan.

sid. 18, tilläggsyrkande

- under punkt 6:
"Regionstyrelsen ska vidta åtgärder....olyckor, **effekter av klimatförändringar**, samhällsstörningar...."

sid. 20, tilläggsyrkande

- Långsiktiga nyckeltal, ny punkt
Miljömål; minskning av koldioxidutsläpp från resor och transporter

sid. 21, tilläggsyrkande

- Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska arbeta för att minska koldioxidutsläpp från resor och transporter.